

PRISTUPAČNE KOMUNIKACIJE

POKROVITELJ:

SPOZOR:

ORGANIZATOR:

PODRŠKA:

С Д У Г А Т М
Л Н М Н А Н О
О О Е З Д А С
Б В Н О В Е Т
О И 2 0 2 1 О
Д К У Л Т У В
А Р А С А Д Е

Нови Сад 2021.
Европска престоница културе

PRIJATELJI:

U svakom trenutku smo vaša najbolja podrška!

Prepoznajemo vaše potrebe i imamo pravo rešenje za vas!

Vaše poverenje je naš najveći uspeh.

Dobro došli u NLB Banku!

NLB Banka

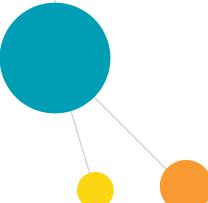
NATAŠA HEROR HEROR MEDIA PONT

Ispred Vas je publikacija koja je rezultat rada Okruglog stola „Pristupačne komunikacije“ koji je održan 26. oktobra 2017. godine u studentskom domu „Evropa“ u Novom Sadu.

Tekst je kombinacija izlaganja učesnika i autorskih tekstova na datu temu.

Razgovarali smo o prisutnosti i vidljivosti dve društvene grupe u javnom dijalogu, a to su manjinske zajednice i osobe sa invaliditetom.

O komunikaciji i pristupačnosti smo razgovarali kao o fenomenima koji određuju naša bića, sa željom da kroz dijalog stvorimo novu vrednost na dobrobit svih.

Tamara Vlaškalin, savetnica u kabinetu Poverenika za zaštitu ravnopravnosti otvara skup

TAMARA VLAŠKALIN SAVETNICA U KABINETU POVERENIKA ZA ZAŠTITU RAVNOPRAVNOSTI

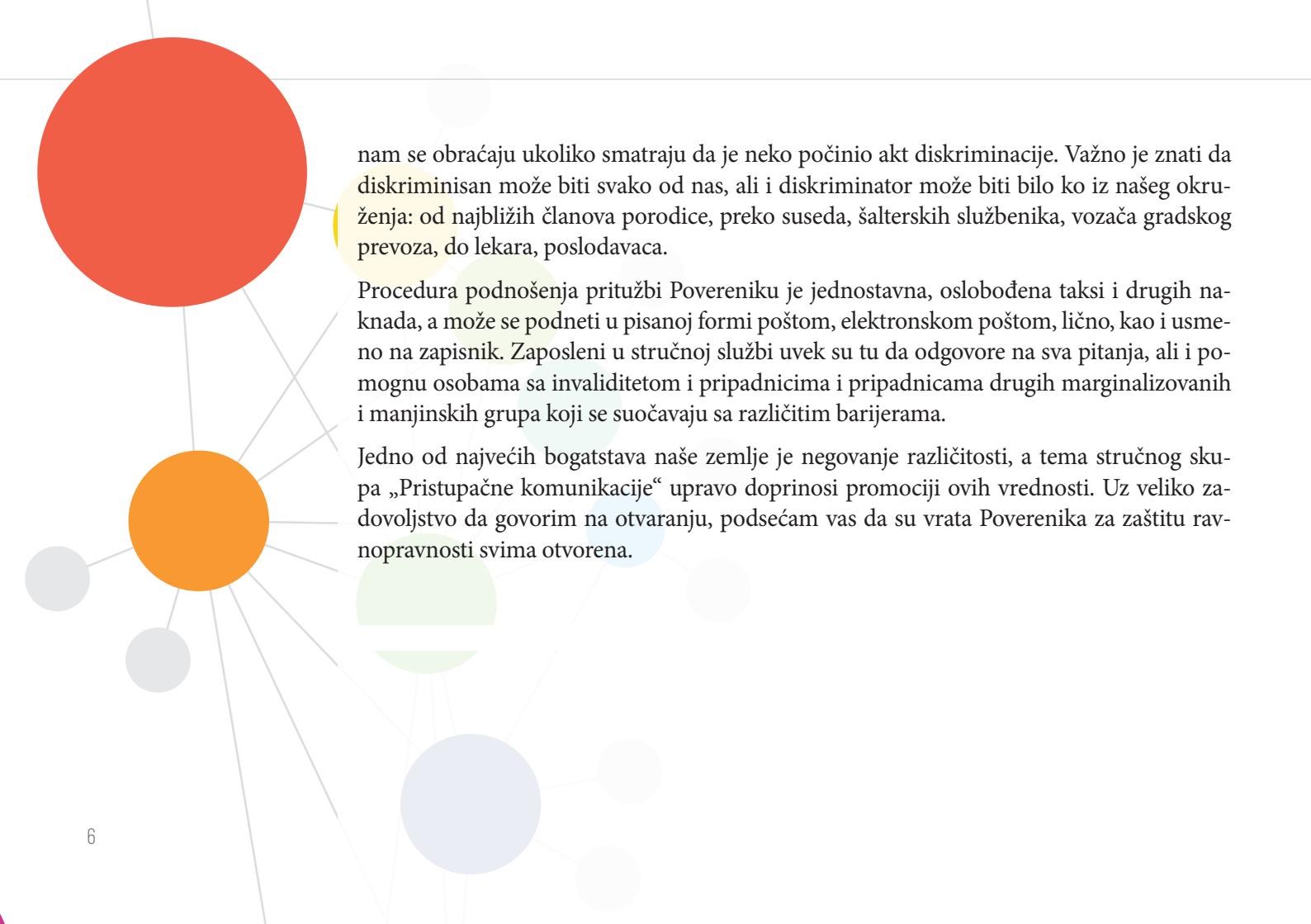
Skup je otvorila **Tamara Vlaškalin**, savetnica u kabinetu Poverenika za zaštitu ravnopravnosti

Prema poslednjem Redovnom godišnjem izveštaju Poverenika za zaštitu ravnopravnosti, osobe sa invaliditetom su, uz žene, na prvom mestu po broju podnetih pritužbi zbog diskriminacije. Osobe sa invaliditetom se na dnevnom nivou suočavaju sa brojnim barijerama, te je neophodno da ih, kao odgovorno društvo, uklanjamo. Kako one arhitektonske, tako i komunikacijske.

Izveštavanje o manjinskim i marginalizovanim grupama je osetljiv medijski teren koji ne sme voditi u senzacionalizam i dodatnu viktimizaciju pojedinaca ili društvenih grupa koje se češće suočavaju sa diskriminacijom. Upravo zbog toga, kako bismo olakšali rad novinariма i novinarkама, Poverenik za zaštitu ravnopravnosti je u saradnji sa OEBS-om izradio i medijski priručnik „Borba za ravnopravnost“, koji može biti dobar vodič za nediskriminaciono izveštavanje.

Podsećam da je poštovanje ljudskih prava jedan od najvažnijih stubova svakog demokratskog društva. Poverenik za zaštitu ravnopravnosti, kao centralni organ koji se bavi zaštitom od diskriminacije i unapređenjem ravnopravnosti, ima izuzetno značajnu ulogu u izgradnji ravnopravnog društva i zato, svi mi zaposleni u ovoj instituciji, koristimo svaku priliku da pozovemo sve građane i građanke, ali i organizacije civilnog društva i pravne subjekte, da

nam se obraćaju ukoliko smatraju da je neko počinio akt diskriminacije. Važno je znati da diskriminisan može biti svako od nas, ali i diskriminator može biti bilo ko iz našeg okruženja: od najbližih članova porodice, preko suseda, šalterskih službenika, vozača gradskog prevoza, do lekara, poslodavaca.

Procedura podnošenja pritužbi Povereniku je jednostavna, oslobođena taksi i drugih naknada, a može se podneti u pisanoj formi poštom, elektronskom poštom, lično, kao i usmeno na zapisnik. Zaposleni u stručnoj službi uvek su tu da odgovore na sva pitanja, ali i pomognu osobama sa invaliditetom i pripadnicima i pripadnicama drugih marginalizovanih i manjinskih grupa koji se suočavaju sa različitim barijerama.

Jedno od najvećih bogatstava naše zemlje je negovanje različitosti, a tema stručnog skupa „Pristupačne komunikacije“ upravo doprinosi promociji ovih vrednosti. Uz veliko zadovoljstvo da govorim na otvaranju, podsećam vas da su vrata Poverenika za zaštitu ravнопravnosti svima otvorena.

MARIJA VREBALOV KONSULTANTKINJA ZA PRISTUPAČNOST

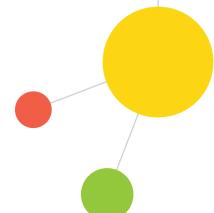
Autorski tekst na temu

‘Pristupačnost i pristupačne komunikacije’

Život kao pojavu karakteriše činjenica da ga je teško definisati. Za naučnike prirodnih i društvenih nauka, od davnina je bio izazov definisati život. Delimično, definisati život je izazov zbog toga što je život konstantan proces, a ne supstanca. Generalizovanje života kroz bilo kakvu definiciju je skoro nemoguće, jer je toliko različitih primera i oblika života da ga je nemoguće uboditi, dati mu jedno i jednak značenje. Ono što ja lično smatram zajedničkim za sve pojave i oblike života jeste njegova nemerljiva vrednost kroz unikatnost i raznolikost. Razna lica života i njihovo vrednovanje kroz prihvatanje, posmatranje i razumevanje, su za mene i moj život najinspirativnija pojava, najveći smisao i najviša vrednost.

U biološkom i sociološkom smislu ta raznolikost je bogatstvo. Kako se vladamo prema bogatstvu koje nas okružuje, čiji smo mi deo, to je za mene umetnost življenja. To je nauka koja se uči u kući, koja se uči u društvu i koja je na sreću konstantna promena, proces koji kao i sam život mora da teče.

Da bi se život podržao, kroz raznolikost učimo da je svako biće posebno, jedinstveno i deo istog tog bogatstva. Kao ljudska bića, u svojoj istosti smo ustvari potpuno jedinstveni i različiti.

Govorimo isti jezik, ne govorimo uopšte, govorimo različite jezike, verbalne ili znakovne, ne vidimo ili smo videći, vidimo različito, osećamo različito, krećemo se različito, različitih smo godina, različitih saznanja i spoznaja, različitih kondicija, privremeno negde u nekoj drugoj zemlji...

U tolikoj raznovrsnosti naše ljudske istosti, razvojem svesti razvija se i potreba za pojednostavljenim životnim aktivnostima. Kretanjem, informisanjem, obrazovanjem, stvaranjem, zabavom, lečenjem, održavanjem zdravlja, komunikacijom u najširem smislu ove moćne reči.

Ponekada, na žalost ove aktivnosti nekim ljudi nisu pristupačne uopšte. Šta znači termin pristupačnost? On je primenljiv na mnoge stvari, situacije, usluge i pojave uopšte. Nešto ili neko je pristupačno ako svi ljudi, bez obzira na svoj uzrast, pol, etničku pripadnost, veru, stepen obrazovanja, spretnost i veštost, fizičke karakteristike, psihičke karakteristike mogu da dodju do tog nečega, nesmetano koriste i upotrebljavaju podjednako sa svima drugima.

Kampanja Pristupačne komunikacije je začeta u dubokoj ljudskoj razmeni mene kao osobe sa invaliditetom i moje prijateljice koja na najsuptilnijem nivou duše razume celu širinu ova dva termina, svaki pojedinačni detalj i beskrajnu i nemerljivu važnost postojanja i razvoja pristupačnih komunikacija u svakoj sredini.

Ne postoje obični i neobični gradjani. Postoje gradjani i svi imamo ista prava, a jedno od osnovnih je naše dostojanstvo. Još jedno od, mnogih važnih i bez prioritizacije bilo kog jer lično smatram da su sva podjednako najvažnija, jeste pravo na informisanje, koje je moguće

samo ako su nam komunikacije pristupačne... Kupiti dnevnu štampu ako možemo da stignemo do trafike, pročitati iste ako su na jeziku koji znamo da čitamo, u veličini slova koje možemo da vidimo, odgledati vesti na televiziji ako smo videći, ili odslušati ako smo čujući, prisustvovati na izložbi koja ima taktilne dijagrame za slike za slepe i slabovidne, ili kupiti proizvod na čijoj je ambalaži uputstvo za najširi mogući dijapazon korisnika, sve ovo i još mnogo primera ukazuju da je **kampanja Pristupačne komunikacije najpreciznije rečeno celija matica za razvoj pristupačnog okruženja uz uvažavanje i poštovanje svih ljudskih prava.**

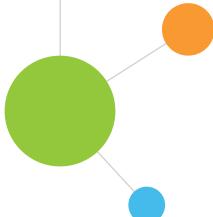
S leva na desno: Nataša Heror, Marija Vrebalov i Ana Ditrih, prevodilac-tumač na znakovni jezik

MARTA VARJU MAGYAR SZÓ GLAVNA UREDNICA JEDINOG DNEVNOG LISTA NA MAĐARSKOM JEZIKU

Pripremajući se za današnje izlaganje, mogu reći da se novine Magyar Szó i Dnevnik zaista dosledno bave ovom temom, dok se za ostale medije to ne može reći. Dugi niz godina objavljujemo u gradskim rubrikama vesti i reportaže vezane za teme važne za osobe sa invaliditetom. Napomenula bih da u Subotici radi štamparija čiji su radnici i osobe sa invaliditetom. Takođe smo dugo godina imali i dopisnika našeg lista iz Kanjiže koji je bio osoba sa invaliditetom.

Kada smo u aprilu 2017. godine Nataša Heror i ja posetile Barselonu povodom godišnje skupštine MIDAS-a, Evropske asocijacije manjinskih dnevnih listova čiji je Magyar Szó član, pošle smo sa idejom da iniciramo kampanju baš na ovu temu. Uverili smo se da je Barselona grad koji je uspeo u potpunosti da obezbedi arhitektonske i komunikacione uslove za sve ljude, bez diskriminacije i zbog toga i jeste grad 'bele zastavice'. Za ovaj događaj smo se pripremili tako što smo postavili anketu na naš sajt namenjenu pre svega mlađoj populaciji sa pitanjima koja se tiču percepcije osoba sa invaliditetom u svakodnevnom životu i njihovih potreba. Dobili smo oko stotinu odgovora učesnika ankete, i u daljem toku ovog događaja će rezultati biti predstavljeni.

Magyar Szó kao medij je spreman da unapređuje komunikaciju sa osobama sa invaliditetom i sigurno ćemo u narednom periodu unaprediti i naš sajt da bude pristupačniji. Verujemo da su i naš osnivač, Nacionalni savet mađarske nacionalne zajednice i Pokrajinska Vlada spremni da nas u tome podrže. Takođe, mogu reći da želimo da doprinesemo da Novi Sad, koji je 2021. godine Evropska prestonica kulture, unapredi svoje arhitektonske i komunikacijske kapacitete u što većoj meri.

Simulacija situacije iz koje smo razumeli kako često dođe do nesporazuma između čujućih osoba i osoba sa oštećenim slušom i na koji način se takva situacija rešava

TATJANA STOJŠIĆ-PETKOVIĆ PSIHOLOŠKINJA

Na samom početku ovog skupa susreli smo se sa jednim stereoptipom. Osobe sa invaliditetom ne interesuju samo teme o osobama sa invaliditetom. Kada je urednica Magyar Szó-a izlagala, govorila je o člancima o osobama sa invaliditetom koji bi trebali da zainteresuju građane bez invaliditeta. Osobe sa invaliditetom imaju potpuno ista interesovanja, odnosno različita, kao i svi drugi ljudi. Nas interesuju teme o pravima, cveću, seksualnosti, frizurama...znači sve informacije, nevezano da li se radi o štampanom, televizijskom ili on-line mediju, treba da budu pristupačne.

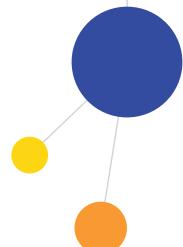
Napomenula bih da i dalje u našem društvu postoji jedan nevidljivi zid koji deli osobe sa i bez invaliditeta. Kada, na primer, imate pred sobom novine namenjene osobama sa invaliditetom, neće ih u ruke uzeti osoba bez invaliditeta, osim ako nema člana porodice koji ima invaliditet.

Veoma je važno imati pristup svemu što vas interesuje. Neko ko nije osoba sa invaliditetom to ne može da razume.

U Novom Sadu postoji filmski festival „Uhvati sa mnom ovaj dan“. Mi još uvek nismo po-stigli da imamo titl po propisanim standardima kako bi osobe koje ne čuju mogle da prate radnju filma. Mi i dalje nemamo filmove koje mogu da prate osobe sa oštećenjem vida.

Zaključila bih da je u našem društvu sve manje empatije. Mi smo zaboravili da saosećamo jedni sa drugima.

Pohvaliće posao koji ste započeli i spojili dve naizgled nespojive teme, jer mislim da davanje na značaju određenoj temi, odnosno temama, može da promeni mnogo toga.

ANĐELKA RUŽIN

sekretarka Saveza slepih Vojvodine

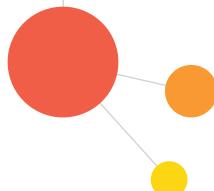
Autorski tekst

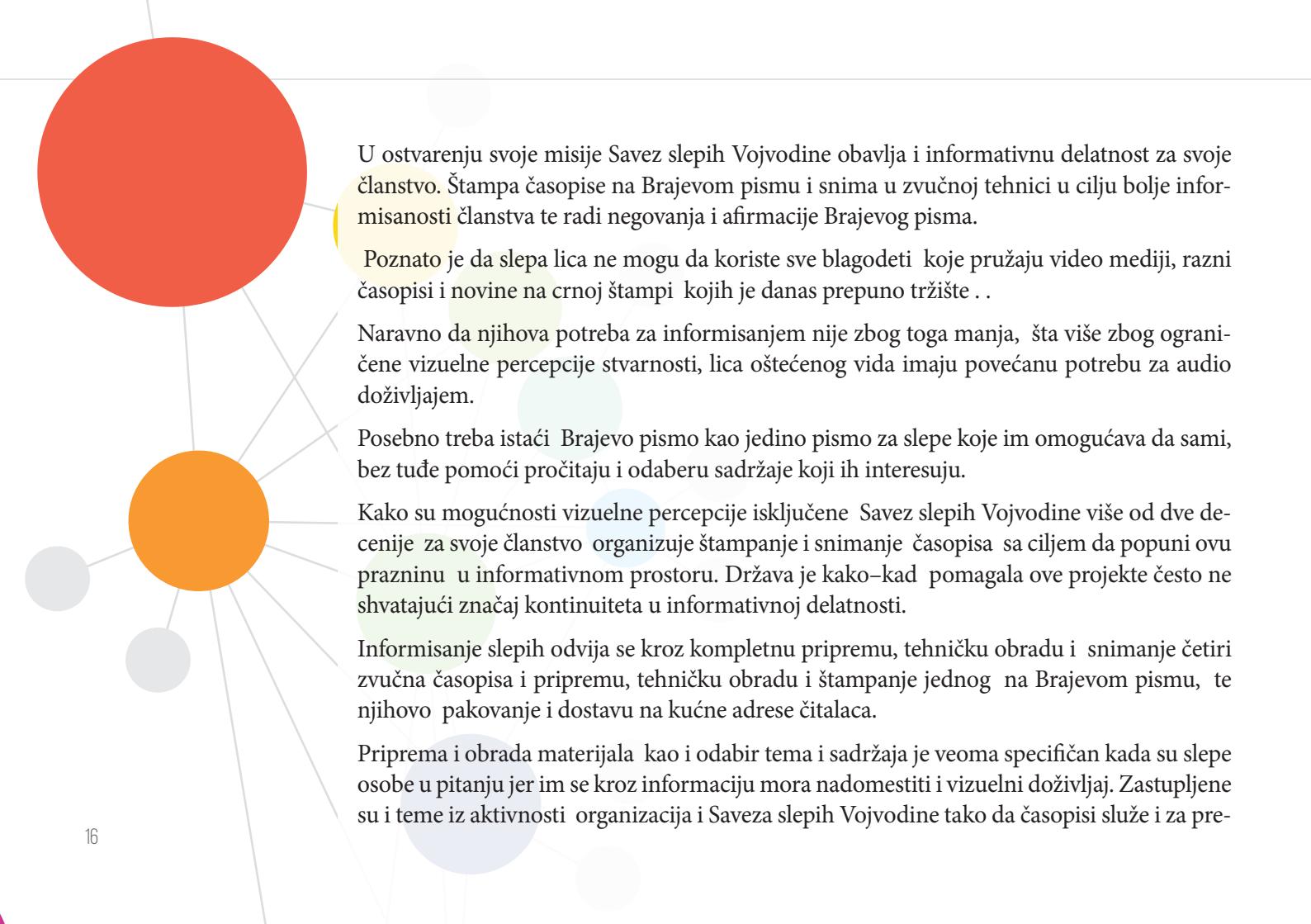
Informisanje za slepa i slabovida lica je od velikog značaja obzirom da preko čula vida saznajemo preko 80% informacija o spoljnom svetu. Nedostatak vida je samim tim velika prepreka u prikupljanju informacija bitnih za normalan život čoveka, a korišćenje kompenzacionih čula je mala i nedovoljna zamena za prevazilaženje ovog problema.

Savez slepih Vojvodine okuplja 3500 slepih i slabovidih lica i od svog osnivanja 1949. aktivno se bavi i usavršava i u oblasti informisanja.

Evidencija naših članova sa kompletним podacima nalazi se u jedinstvenoj bazi podataka pri Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Republike Srbije. Svaki naš član ima oštećenje vida u procentu koji je propisan od Svetske zdravstvene organizacije i lekarski nalaz potpisani od strane tri oftamologa.

Ako se koriste podaci Svetske zdravstvene organizacije da je 0,001% slepih i slabovidih na ukupan broj stanovnika, onda je jasno da u Vojvodini ima oko 2000 slepihi slabovidih po definiciji. Ovaj broj je kod nas uvećan zbog priliva izbeglica i ratnih dejstava pa je iz prethodnog vidljivo da se u Savezu slepih Vojvodine nalaze gotovo svi slepi u AP Vojvodini i da je Savez slepih Vojvodine jedina reprezentativna i kompetentna organizacija koja najbolje artikuliše potrebe ove populacije.

U ostvarenju svoje misije Savez slepih Vojvodine obavlja i informativnu delatnost za svoje članstvo. Štampa časopise na Brajevom pismu i snima u zvučnoj tehnici u cilju bolje informisanosti članstva te radi negovanja i afirmacije Brajevog pisma.

Poznato je da slepa lica ne mogu da koriste sve blagodeti koje pružaju video mediji, razni časopisi i novine na crnoj stampi kojih je danas prepuno tržište ..

Naravno da njihova potreba za informisanjem nije zbog toga manja, šta više zbog ograničene vizuelne percepcije stvarnosti, lica oštećenog vida imaju povećanu potrebu za audio doživljajem.

Posebno treba istaći Brajevo pismo kao jedino pismo za slepe koje im omogućava da sami, bez tuđe pomoći pročitaju i odaberu sadržaje koji ih interesuju.

Kako su mogućnosti vizuelne percepcije isključene Savez slepih Vojvodine više od dve decenije za svoje članstvo organizuje štampanje i snimanje časopisa sa ciljem da popuni ovu prazninu u informativnom prostoru. Država je kako-kad pomagala ove projekte često ne shvatajući značaj kontinuiteta u informativnoj delatnosti.

Informisanje slepih odvija se kroz kompletну pripremu, tehničku obradu i snimanje četiri zvučna časopisa i pripremu, tehničku obradu i štampanje jednog na Brajevom pismu, te njihovo pakovanje i dostavu na kućne adrese čitalaca.

Priprema i obrada materijala kao i odabir tema i sadržaja je veoma specifičan kada su slike osobe u pitanju jer im se kroz informaciju mora nadomestiti i vizuelni doživljaj. Zastupljene su i teme iz aktivnosti organizacija i Saveza slepih Vojvodine tako da časopisi služe i za pre-

nošenje internih informacija našim članovima o aktivnostima koje se odvijaju kako unutar našeg, tako i saveza slepih iz okruženja.

«Svako» može da snima zvučne časopise, pogotovo sada kada je to postalo veoma aktuelno zbog projektnog finansiranja, ali samo naš časopis dolazi do slepih korisnika, obzirom da ih mi šaljemo na kućne adrese svojih članova. Distribucija je specifičnost koja odlikuje naše časopise i opravdava njihov smisao. Bilo koji drugi način distribucije za slepa lica je potpuno neadekvatan, a sredstva namenjena za njih su zasigurno nena-menski utrošena.

Slepi su zapostavljeni građani u svim sferama društvenog života. Da to nije samo fraza treba zamisliti, sa povezom na očima, svet pa ćemo tek onda biti svesni za koliko su ova lica uskraćena u običnom i svakodnevnom životu, ne samo u pogledu vida već i u pogledu kretanja i dostupnosti.

Ako im oni koji vide ne saopšte kako naš svet izgleda, i šta ih okružuje, te koje sve mogućno-sti i sadržaji postoje neki od njih mogu provesti život u totalnoj zabludi. Zbog toga su ade-kvatne i dostupne informacije za ovu populaciju od nemerljivog značaja. To je Savez slepih Vojvodine davno prepoznao, ali je potrebno da to prepozna i država i obezbedi adekvatno i u kontinuitetu programsko finansiranje.

PRISTUPAČNE KOMUNIKACIJE

26. OKTOBAR 2017.

Znakovni jezik je maternji jezik osoba sa oštećenim slušom

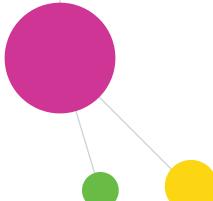
JASNA NEGOVANOVIĆ

rukovodilac specijalne biblioteke Saveza slepih Vojvodine

Biblioteka postoji skoro već 40 godina i uglavnom su korisnici stariji ljudi. Od samog početka rada biblioteke, pokrenut je časopis i na mađarskom jeziku.

Kako se tehnologija razvijala, danas je sve u digitalnoj tehnici. Posedujemo desetine hiljada zvučnih knjiga. Sav materijal koji je nekada bio u analognoj tehnici je digitalizovan i sačuvan. Producija je znatno smanjena, sada godišnje snimimo trideset do četrdeset naslova, nekada se godišnje obrađivalo sto. Neophodno je sistemsko finansiranje.

Kada govorimo o mladima, oni su naravno zainteresovani za kulturna i zabavna dešavanja, da odu u pozorište, bioskop, diskoteku. Da bi bilo gde otišli, potreban im je personalni asistent, a kada dođu, recimo u ustanovu kulture, opet ih tamo neko mora sačekati. **Neophodno je da ustanove kulture razviju kapacitete u tom pravcu kako bi omogućili adekvatan boravak osoba sa nekim stepenom oštećenja vida u svojim prostorijama.**

JADRANKA RALETIĆ

Savez gluvih i nagluvih Vojvodine

Za razliku od Saveza slepih Vojvodine, naš prostor ne može da uđe u XXI vek. Sanacija našeg prostora je neophodna, jer su klubske prostorije praktično jedino mesto gde se naši članovi druže, gde se dobro osećaju. Nezvaničan podatak je da gluvih osoba u Vojvodini ima 30.000. Zvaničan broj je znatno manji, jer mnoge gluve osobe ne žele da se učlane u Savez. Naročito deca i mladi ljudi. Verovatno zbog predrasuda i kompleksa roditelja.

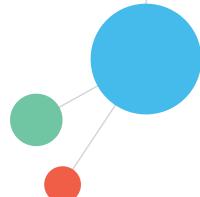
Savez gluvih i nagluvih Vojvodine je udruženje sa tradicijom dugom preko 70 godina.

Kada je reč o informisanju gluvih i nagluvih osoba, Savez izdaje kvartalno časopis koji naše članove informiše o aktivnostima Saveza. Sredstva za te namene stignu polovinom godine, pa onda u junu pišemo šta smo radili za Novu godinu.

Što se tiče televizijskog programa, prevođenje na znakovni jezik je omogućeno jedino na TV Vojvodini i TV Bečej i to samo jedna emisija informativnog tipa dnevno.

Veoma je pohvalno da se prenosi Skupštine grada Novog Sada prevode u celosti na znakovni jezik.

Neophodno je da se omogući prevod na znakovni jezik emisija šireg spektra, jer gluve i na-gluve osobe interesuje sve što interesuje i druge ljudе, a titl ne može da bude jedino rešenje, jer su gluve osobe vizuelci i oni ne mogu uporedno da prate tekst i sadržaj na ekranu. Oni

nisu nepismeni, ali često ne razumeju značenje neke reči. Njihov maternji jezik je znakovni jezik.

Tatjana Stojšić-Petković:

Zbog ne postojanja rehabilitacije, osobe koje su ostale bez vida ili sluha ostaju isključene iz socijalizacije, deca su isključena, roditelji ne znaju da im se obrate. Često prođe niz godina dok roditelji ne razumeju da je bitno da znaju znakovni jezik. Sve je prepušteno pojedinačnim kapacitetima porodice.

Kada se ulože godine kako bi dete progovorilo, zanemari se njegovo/njeno emocionalno stanje dok je u razvoju. Šta je to što njega/nju raduje? Dete čitanje doživljava kao nešto jako teško, jer ne razume to što čita.

Zašto ne postoje slikovnice za decu sa oštećenim slušom koje u sebi imaju igru rečima?

Dešava se da dete sa autizmom završava osnovnu školu, a da deca sa kojom je bilo u razredu ni ne znaju šta je to autizam. Kako je moguće da deca niko nije pripremio koje su to specifičnosti osobe koja ima autizam? Mi se svi pravimo da sve znamo, međutim, nedostatak informacija je ozbiljna prepreka.

Marina, iz publike

Rekli ste da gluve osobe malo čitaju. Veliki je problem u obrazovanju. Nema adekvatnog obrazovanja za gluve osobe. Neke mlađe osobe koje idu u školu dosta čitaju. Moj maternji jezik je znakovni jezik, a maternji pisani jezik je srpski jezik. Kada imam dostupan sadržaj i napisan i na znakovnom jeziku, mogu da izaberem način čitanja koji meni odgovara.

Jadranka Raletić

U Srbiji se prema procenama godišnje rodi jedan do tri promila dece sa oštećenjem sluha, od kojih svako treće dete ima teško oštećenje koje se uspešno može otkloniti ugradnjom implantata. Kohlearni implantat omogućava deci sa teškim oštećenjem sluha da čuju i prihvate govorni jezik.

Posle implatacije pacijentima je obezbeđeno precizno podešavanje i prilagođavanje implantata individualnim potrebama korisnika u Novom Sadu u prostorijama Audio BM, ali sa-mog centra za dalju rehabilitaciju i resocijalizaciju nema. Savez gluvih i nagluvih Vojvodine je zajedno sa vrhunskim stručnjakom iz ove oblasti Prof. dr. Zoranom Komazecom osmislio projekat kojim bi se ovaj problem delimično rešio, tako što bi se realizacija istog odvijala u prostorijama Saveza gluvih i nagluvih Vojvodine. Veoma je važno da se ovaj projekat podrži jer se radi o budućnosti dece i njihovoj daljoj socijalizaciji u društvu.

Foto: Vladimir P. Zubac

DR MIRJANA KOVACHEVIĆ

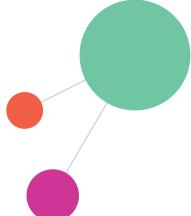
PR Fondacije Novi Sad EPK 2021

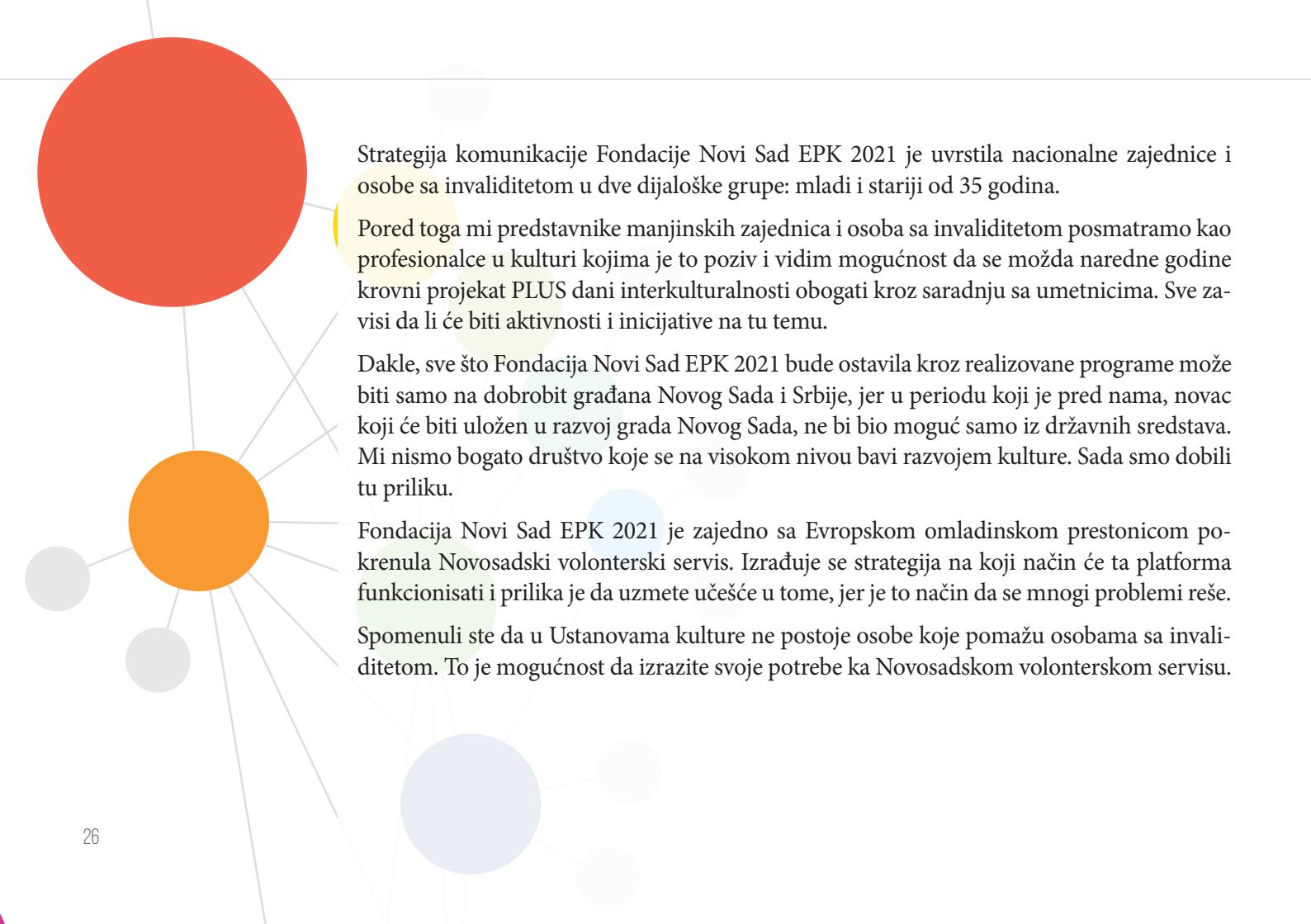
Da bismo izgradili svest, mi moramo da delujemo sistemski i upravo je u obrazovanju ključ uspeha. Univerzitet u Novom Sadu, ako već stremimo ka 'beloj zastavici' treba da bude mesto koje će tu svest graditi. Jer, bez obzira šta studirate, trebate biti svesni kako vi sutra do prinosite da je suživot svih nas, ma koliko mi bili različiti, po ovoj ili onoj osnovi, kvalitetan.

Fondacija Novi Sad EPK 2021 je javna institucija koju je grad Novi Sad osnovao da bi sprovela najveći projekat u kulturi koji Evropska unija ima.

Kada je reč o projektnom finansiranju koje ste spominjali kao loše rešenje, lično ga vidim kao izazov, ukoliko ga ne posmatramo kao mogućnost samo u okvirima države Srbije. Aktiviranje u povlačenju sredstava iz evropskih fondova je rešenje svih naših problema, jer svi znamo da su izdvajanja za kulturu često veoma niska.

Fondacija Novi Sad EPK 2021 se, između ostalog, bavi podsticanjem razvoja kreativnog sektora i ja vidim priliku i za IT industriju da se uključi i prepozna ono što osobama sa bilo kojim ograničenjem nedostaje i da ponudi rešenja. IT sektor Novog Sada je vodeći na nivou cele države, i mi smo kao Fondacija već kontaktirali kompaniju koja nam može pomoći da sajt Fondacije bude pristupačan.

Strategija komunikacije Fondacije Novi Sad EPK 2021 je uvrstila nacionalne zajednice i osobe sa invaliditetom u dve dijaloške grupe: mladi i stariji od 35 godina.

Pored toga mi predstavnike manjinskih zajednica i osoba sa invaliditetom posmatramo kao profesionalce u kulturi kojima je to poziv i vidim mogućnost da se možda naredne godine krovni projekat PLUS dani interkulturalnosti obogati kroz saradnju sa umetnicima. Sve zavisi da li će biti aktivnosti i inicijative na tu temu.

Dakle, sve što Fondacija Novi Sad EPK 2021 bude ostavila kroz realizovane programe može biti samo na dobrobit građana Novog Sada i Srbije, jer u periodu koji je pred nama, novac koji će biti uložen u razvoj grada Novog Sada, ne bi bio moguć samo iz državnih sredstava. Mi nismo bogato društvo koje se na visokom nivou bavi razvojem kulture. Sada smo dobili tu priliku.

Fondacija Novi Sad EPK 2021 je zajedno sa Evropskom omladinskom prestonicom pokrenula Novosadski volonterski servis. Izrađuje se strategija na koji način će ta platforma funkcionišati i prilika je da uzmete učešće u tome, jer je to način da se mnogi problemi reše.

Spomenuli ste da u Ustanovama kulture ne postoje osobe koje pomažu osobama sa invaliditetom. To je mogućnost da izrazite svoje potrebe ka Novosadskom volonterskom servisu.

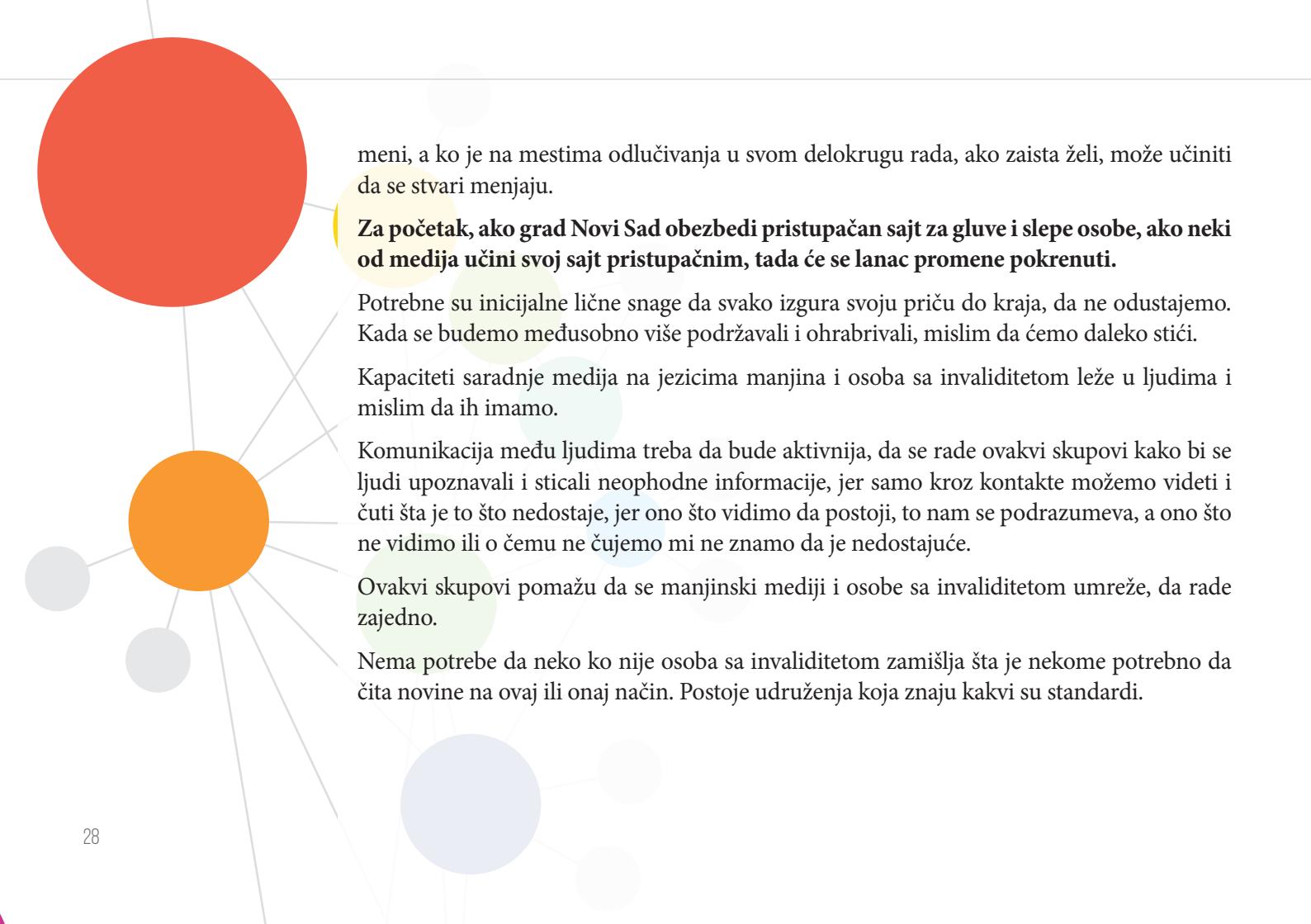
Marija Vrebalov

Strategija pristupačnosti grada Novog Sada je rađena 2011. godine i tada sam bila zamenica predsednika Skupštine grada Novog Sada. To je bila prva urađena Strategija pristupačnosti u državi Srbiji i moram reći da se od onda puno toga promenilo u gradu Novom Sadu. Iako nam se ponekad čini da je sve isto kao pre pedeset godina i obeshrabrimo se, odjednom se opet dogodi nešto da vidite da se stvari oko vas ipak menjaju i da ljudi drugačije sagledavaju tu različitost. Ne mislim samo na invaliditet, nego mislim na bilo koju vrstu različitosti. Zbog toga mislim da je današnji skup jako važan jer pristupačne komunikacije jesu umrežavanje i povezivanje svih nas na jedan ustanovljen način koji neće nikoga diskriminisati, a podržavaće prava svih nas koja su jednaka.

Nije poenta ovog skupa da pričamo o problemima koje niko neće da rešava, nego da iz svih aspekata sagledamo probleme i vidimo koji je način da ih rešimo. Ne postoji situacija na kugli zemaljskoj koja se već negde nije desila i za koju ne postoji neka formula kako da je rešimo.

Složila bih se da živimo u doba manjka empatije, ali da istovremeno, ako mi sami ne iskažemo svoju želju i potrebu za nečim, teško da će je neko drugi naslutiti. Sa druge strane, Institucije treba da razviju mehanizme za rešavanje problema.

Pomenuto je da je Evropska prestonica kulture poštupalica za mnogo toga što u gradu Novom Sadu ne valja i na tome se stane. Mi smo ti koji ćemo doprineti da se stvari menjaju. Svaka osoba u svom domu, u svojoj zgradi i u svom dvorištu može doprineti pozitivnoj pro-

meni, a ko je na mestima odlučivanja u svom delokrugu rada, ako zaista želi, može učiniti da se stvari menjaju.

Za početak, ako grad Novi Sad obezbedi pristupačan sajt za gluve i slepe osobe, ako neki od medija učini svoj sajt pristupačnim, tada će se lanac promene pokrenuti.

Potrebne su inicijalne lične snage da svako izgura svoju priču do kraja, da ne odustajemo. Kada se budemo međusobno više podržavali i ohrabrvali, mislim da ćemo daleko stići.

Kapaciteti saradnje medija na jezicima manjina i osoba sa invaliditetom leže u ljudima i mislim da ih imamo.

Komunikacija među ljudima treba da bude aktivnija, da se rade ovakvi skupovi kako bi se ljudi upoznavali i sticali neophodne informacije, jer samo kroz kontakte možemo videti i čuti šta je to što nedostaje, jer ono što vidimo da postoji, to nam se podrazumeva, a ono što ne vidimo ili o čemu ne čujemo mi ne znamo da je nedostajuće.

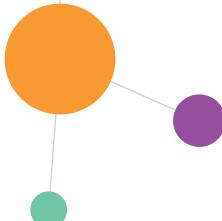
Ovakvi skupovi pomažu da se manjinski mediji i osobe sa invaliditetom umreže, da rade zajedno.

Nema potrebe da neko ko nije osoba sa invaliditetom zamišlja šta je nekome potrebno da čita novine na ovaj ili onaj način. Postoje udruženja koja znaju kakvi su standardi.

KAROLJ KIRALJ DPL.ING.EL.

Za potrebe Okruglog stola „Pristupačne komunikacije”, kako bismo stekli uvid kako građani, a naročito mladi, percipiraju informisanje na manjinskim jezicima i informisanje osoba sa invaliditetom, izradili smo internet anketu koja je bila postavljena na sajtove www.magyarszo.rs i www.hl.rs i dobili uzorak oko stotinak ispitanika.

- U anketi su podjednako bili zastupljeni mladi i stariji od 25 godina.
- Potvrđena je tendencija da internet postaje primarni izvor dobijanja informacija.
- Stariji od 25 godina su iskazali zadovoljstvo postojećim kvalitetom informisanja, mada imaju očekivanja prema struci.
- Aktuelne teme su bitne za informisanje, ali isto tako i ostale teme koje prate našu svakodnevnicu ili zabavu.
- Mladi nisu zadovoljni sadržajem koji im je namenjen. Takve sadržaje traže u drugim medijima.
- Mladi su otvoreni za rad u manjinskim medijskim kućama.
- Ispitana grupa ima u svom okruženju osobe sa invaliditetom. Mali broj nema nikakvih kontakata sa ovom društvenom grupom.
- Prepoznaje se problem oko načina informisanja osoba sa invaliditetom.

-
- Što se pristupačnosti tiče, najviše se očekuje od televizije i interneta.
 - Poznavanje internet alata i pomagala za osobe sa invaliditetom je uravnoteženo.
 - Ispitanici u velikoj meri tvrde da su bez predrasuda prema osobama sa invaliditetom. Verujemo da je u tome velika uloga medija.
 - Prvi susret sa osobama sa invaliditetom je u većini slučajeva sasvim svakodnevni doživljaj, sa razumevanjem da je potrebno poboljšanje komunikacije.

Zaključak

- Velika je uloga medija u svakodnevnom životu.
- Moderno doba informisanja je u multimedijalnom pristupu.
- Interesovanje mladih za manjinske medije postoji na nivou informisanosti, zabave ali i saradnje.
- Postoji razumevanje za probleme osoba sa invaliditetom, i potreba za poboljšanjem načina njihove informisanosti.
- Ovo ispitivanje treba da je osnov za dalji rad i definisanje novih ciljeva za manjinske medije.

ARON MADARAS

Autorski tekst

Pristupačne komunikacije - povećanje vidljivosti višestruko marginalizovanih grupa (pripadnici nacionalnih manjina – osobe sa invaliditetom)

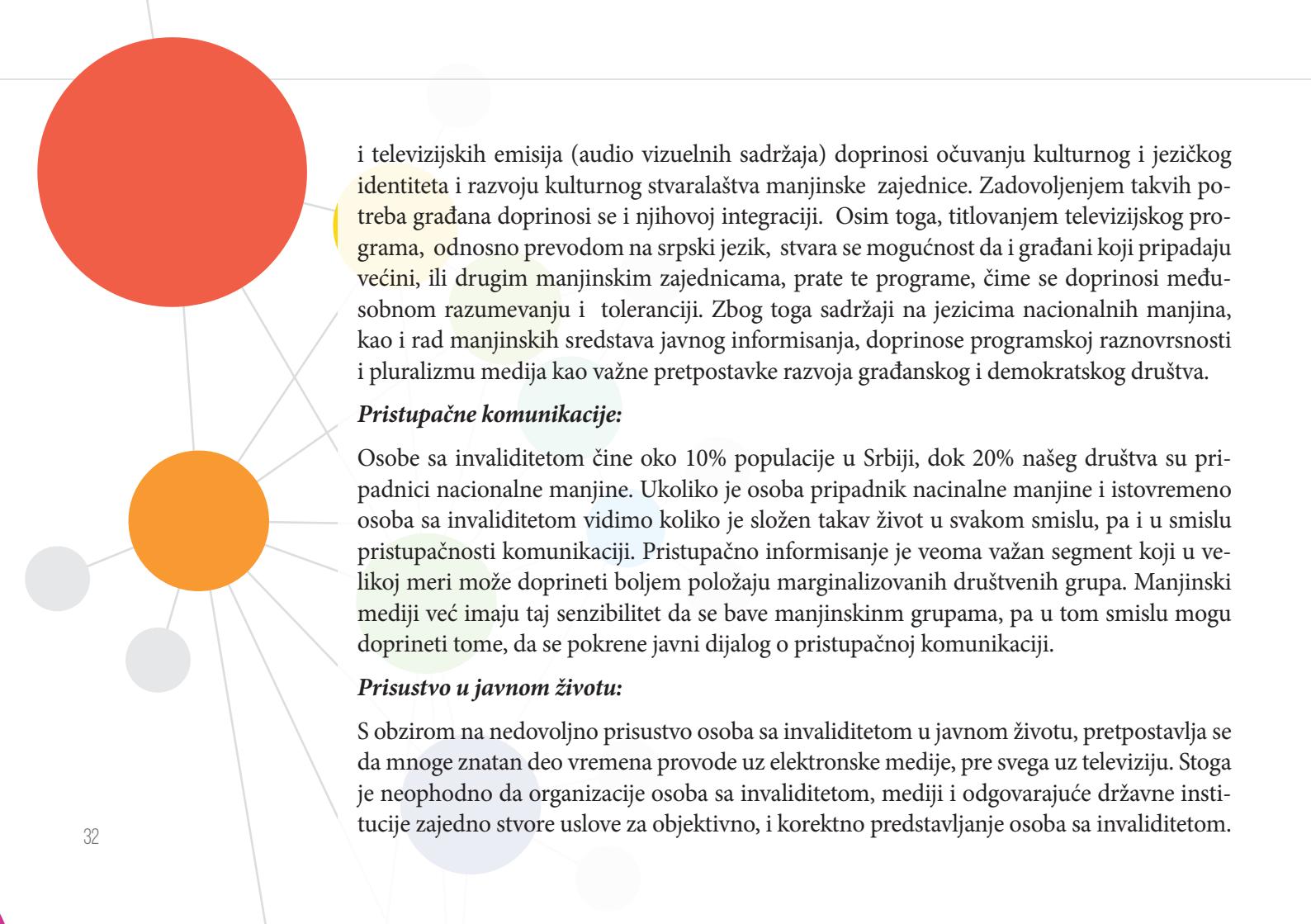
Pojam nacionalne manjine:

Nacionalna manjina je deo pripadnika jedne nacije ili naroda koji ne živi u svojoj nacionalnoj (matičnoj) državi, već u drugoj, zajedno sa drugim nacijama. Položaj nacionalnih manjina određen je danas međunarodnim pravom, ali uvek uz veliki uticaj društvenih prilika i političkih karakteristika države u kojoj nacionalne manjine žive. Položaj i prava nacionalnih manjina reguliše se na najvišem nivou ustavnim odredbama, uz preciziranje zakonima. Često se smatra da je rešenje političkog, pravnog, kulturnog i društvenog položaja manjina u nekom društvu merilo demokratizacije i modernizacije tog društva.

Informisanje na maternjem jeziku:

Razlog što je pitanje informisanja na jezicima manjina stalno aktuelno je činjenica da se osim prava da se na svom jeziku informišu o svim temama od interesa za građane, provodnjom i emitovanjem kulturnih, obrazovnih, naučnih, dečijih, filmskih i drugih radio

i televizijskih emisija (audio vizuelnih sadržaja) doprinosi očuvanju kulturnog i jezičkog identiteta i razvoju kulturnog stvaralaštva manjinske zajednice. Zadovoljenjem takvih potreba građana doprinosi se i njihovoj integraciji. Osim toga, titlovanjem televizijskog programa, odnosno prevodom na srpski jezik, stvara se mogućnost da i građani koji pripadaju većini, ili drugim manjinskim zajednicama, prate te programe, čime se doprinosi međusobnom razumevanju i toleranciji. Zbog toga sadržaji na jezicima nacionalnih manjina, kao i rad manjinskih sredstava javnog informisanja, doprinose programskoj raznovrsnosti i pluralizmu medija kao važne prepostavke razvoja građanskog i demokratskog društva.

Pristupačne komunikacije:

Osobe sa invaliditetom čine oko 10% populacije u Srbiji, dok 20% našeg društva su pripadnici nacionalne manjine. Ukoliko je osoba pripadnik nacionalne manjine i istovremeno osoba sa invaliditetom vidimo koliko je složen takav život u svakom smislu, pa i u smislu pristupačnosti komunikaciji. Pristupačno informisanje je veoma važan segment koji u velikoj meri može doprineti boljem položaju marginalizovanih društvenih grupa. Manjinski mediji već imaju taj senzibilitet da se bave manjinskim grupama, pa u tom smislu mogu doprineti tome, da se pokrene javni dijalog o pristupačnoj komunikaciji.

Prisustvo u javnom životu:

S obzirom na nedovoljno prisustvo osoba sa invaliditetom u javnom životu, prepostavlja se da mnoge znatan deo vremena provode uz elektronske medije, pre svega uz televiziju. Stoga je neophodno da organizacije osoba sa invaliditetom, mediji i odgovarajuće državne institucije zajedno stvore uslove za objektivno, i korektno predstavljanje osoba sa invaliditetom.

Sve u cilju podizanja svesti šire društvene zajednice o teškoćama osoba sa invaliditetom.

Akcioni plan za ostvarivanje prava nacionalnih manjina:

Za unapređenje informisanja na jezicima nacionalnih manjina u Srbiji, u kontekstu pristupnih pregovora sa EU, ključnu agendu predstavlja poseban Akcioni plan za ostvarivanja prava nacionalnih manjina. Sastoji se ukupno od 11 poglavnja od kojih jedno čini i oblast kulture i medija. Za ovu oblast definisano je 13 potpoglavlja, sa više od 25 aktivnosti i mera.

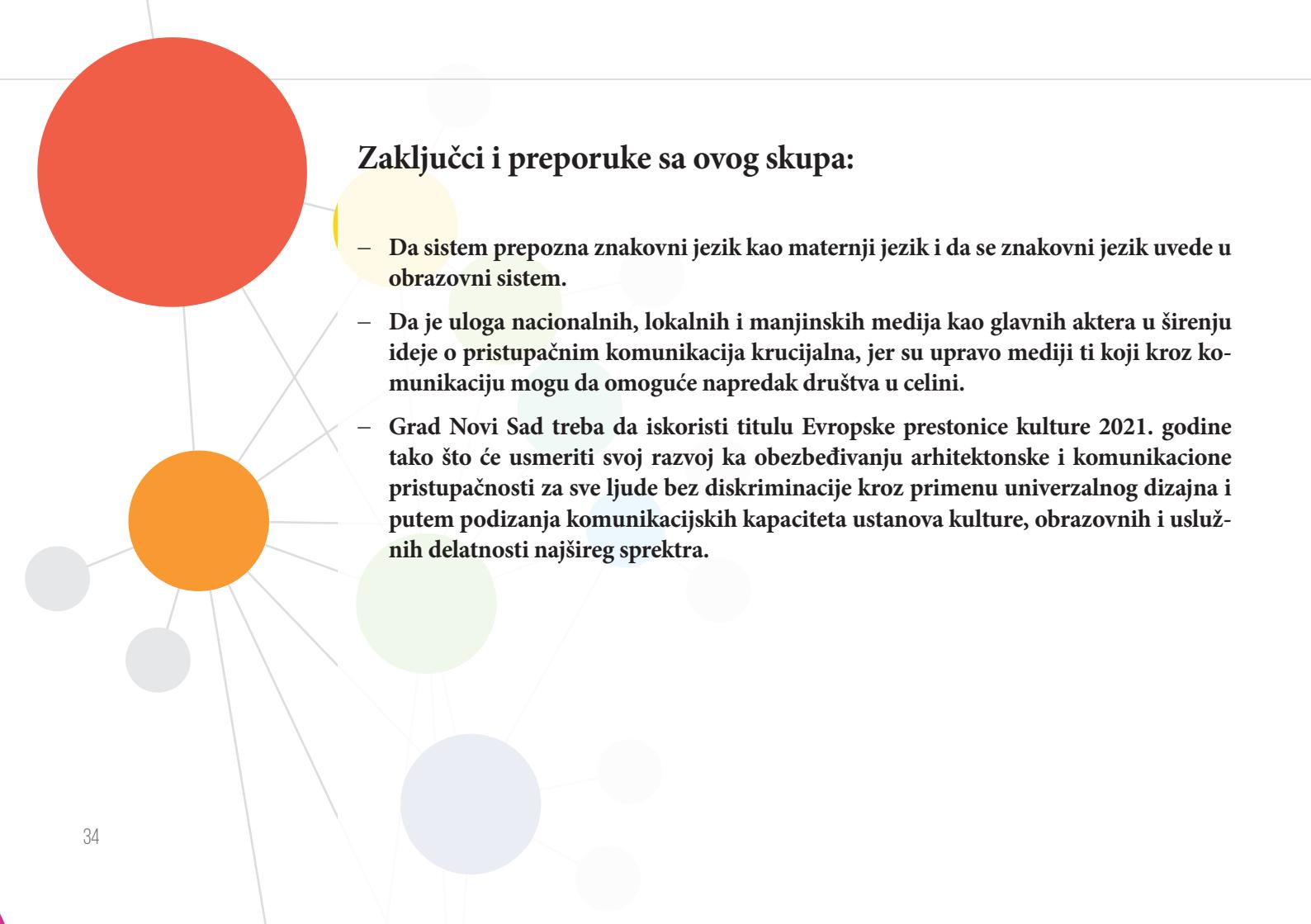
Unapređivanje stanja u medijima i razvoj medijskih sadržaja od značaja za pripadnike manjinskih zajednica, kroz obezbeđivanje kvalitativnog, kvantitativnog, geografski dostupnog i uz obaveze države, finansijski održivog informisanja na jezicima nacionalnih manjina – definisano je kao osnovni strateški cilj poglavlja Akcionog plana koji se odnosi na medije.

Nosioci ovih aktivnosti su: počev od Vlade Srbije, preko Ministarstava i pokrajinskih sekretarijata, Nacionalnih saveta, Regulatornog tela za elektronske medije do javnog servisa i organizacija civilnog društva.

Ostvarivanje ovih ciljeva kroz stepen realizacije pojedinačnih aktivnosti koje su zacrtane, prati se periodičnim izveštavanjem - do sada su završena četiri izveštaja.

Pitanja finansijske održivosti informisanja na jezicima nacionalnih manjina zauzimaju ključni i najobimniji prostor među aktivnostima medijskog poglavlja Akcionog plana.

Ta činjenica reflektuje stav da ostvarivanje mehanizama koji će obezbediti stabilnu finansijsku održivost predstavlja jedno od osnovnih pitanja garantovane i sigurne budućnosti manjinskog informisanja.

Zaključci i preporuke sa ovog skupa:

- Da sistem prepozna znakovni jezik kao maternji jezik i da se znakovni jezik uvede u obrazovni sistem.
- Da je uloga nacionalnih, lokalnih i manjinskih medija kao glavnih aktera u širenju ideje o pristupačnim komunikacijama krucijalna, jer su upravo mediji ti koji kroz komunikaciju mogu da omoguće napredak društva u celini.
- Grad Novi Sad treba da iskoristi titulu Evropske prestonice kulture 2021. godine tako što će usmeriti svoj razvoj ka obezbeđivanju arhitektonске i komunikacione pristupačnosti za sve ljude bez diskriminacije kroz primenu univerzalnog dizajna i putem podizanja komunikacijskih kapaciteta ustanova kulture, obrazovnih i uslužnih delatnosti najšireg sprektra.

PRISTUPAČNE KOMUNIKACIJE

Izdavač:

Heror media pont

Urednica:

Nataša Heror

Grafički dizajn:

ISSstudioDesign, Beograd

igor.sandic@issstudiodesign.com

Foto:

Čila David

Štamparija:

Constanta, Novi Sad

Tiraž:

40

**CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад**

316.774:323.15(082)
364-056.26/.29:316.774(082)

PRISTUPAČNE komunikacije / [urednica Nataša Heror ; foto Čila David]. - Novi Sad : Heror media pont, 2018 (Novi Sad : Constanta). - 36 str. : fotografija ; 15 x 22 cm

“... Publikacija ... je rezultat rada Okruglog stola ‘Pristupačne komunikacije’, koji je održan 26. oktobra 2017. godine ... u Novom Sadu.” --> str. 3. - Tiraž 40.

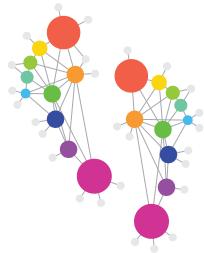
ISBN 978-86-89883-05-3

1. Округли сто “Приступачне комуникације” (2017 ;
Нови Сад)

a) Националне мањине - Медији - Зборници

b) Особе са инвалидитетом - Медији - Зборници

COBISS.SR-ID 323269383

PRISTUPAČNE KOMUNIKACIJE

MEDIJSKI PARTNERI:

Telegraf

Beta
novinski mediji

MAGYAR SÍÓ

ПРАВА ГРАДСКА
Новосађска
МЕДИЈСКИ СЕРВИС ГРАДА

PORTAL o invalidnosti IZ KRUGA – VOJvodina platforma za uključenost i razvoj

Media Point

РУСКЕ СЛОВО

HLAS LUDU

VREME